ހިއުމަން ރައިޓްސް ކޮމިޝަން އޮފް ދަ މޯލްޑިވްސް
މާލެ، ދިވެހިރާއްޖެ

HUMAN RIGHTS COMMISSION MALDIVES

ނަންބަރު: (PR)168-A/168/2023/18

ނޫސްބަޔާން

މިނިވަން، ދިމިޤްރާޠީ ނިޒާމެއްގައި ޤާނޫނު ހެދުމުގެ ބާރު (legislative power) އާއި، ވެރިކަން ހިންގުމުގެ ބާރު (executive power) އާއި އަދުލުއިންސާފު ޤާއިމުކުރުމުގެ ބާރަކީ (judicial power) އެއްބާރު އަނެއްބާރު ވަކިވެފައި އޮންނަ ގޮތުގަމީން ހުރިހާ ބާރުތަކެއް ފުރިހަމައަށް ހިނގަމުންދިއުމަށްޓަކައި، އެއްބާރު އަނެއް ބާރަށް ފާރަވެރިވާ (system of checks and balances) ބަރަކާތްތެރިވުމަކީ ކަންވާރުން ބޭނުންތެރިކަމެކެވެ. މިގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތައް ހެދުމުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ފަރާތަކަށްވުމުގެ އިތުރުން، ރައްޔިތުންގެ ބަދަލުގައި ގޮތުންހުރި މަސްއޫލިއްޔަތުތަކެއް ކުރާ ދައުލަތުގެ ތިން ބާރުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެއް ބާރު ކަމުގައިވިޔަސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގިނަ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް މަޤްޞަދު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް އެންމެ ފުރިހަމަ ހިފެހެއްޓުމަށް ނަޒާހަތްތެރިކަމާ މި ކޮމިޝަނުން ނަންގަވާ ކަންބޮޑުވުންތައް ކަމުގައި ދަންނަވަމެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 5 ވަނަ މާއްދާއާއި 70 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ޤާނޫނު ހެދުމުގެ އެންމެހައި ބާރުތައް ލިބިގެންވަނީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ކަމުގައިވާއިރު، ދިވެހި ރައްޔިތުންނާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ އެންމެހާ ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި މުހިއްމު ބިލުތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާއި އެކުލަވާލުމާއި ކަނޑައެޅުން ނިންމުމުގެ ޤާނޫނީ ނަޒާހަތު ހިމެނޭގޮތަށް ޤާނޫނީ ބައްޓަމުން ކަނޑައަޅާފައި ހުރުމާއި ހުރިހާ ކަމެއްގައި ނިޔަތްހެޔޮކަމުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސަރުކާރާއި، ދައުލަތުގެ ވަކިބާރުތައް، މިނިވަން މުއައްސަސާތައް ޤަވާޢިދުންކުރުމާއި ޤާނޫނުއަސާސީން މަތިންގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ފުރިހަމަކަމާއި ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައިވެސް، އެއްވެސް ރާއްޖެތެރޭގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މަސްއޫލު އެކުލަވާ ފުރިހަމަކަމަށް ހިނގަމުންދިއުމަށް އެއްބާރަކީ ފުރިހަމަ ޤާނޫނީ ކަމަކަށް ކޮށް ހެދުމަށްކަމުގައިވެސް މި ކޮމިޝަނުން ދެކެމެވެ.

ހަމަމިއާއެކު، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ތަފާތު ހުށަހަޅާ ބިލުތަކާއި، މައުލޫމާތު ދިނުމުގެ އިޖުތިމާޢީ ފަރާތްތަކުގެ އިތުރުން، ރައްޔިތުންނާއި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ފުރުޞަތު ހުށަހަޅާ ސަރުކާރާއި ކަންކަން. ދިރާސާކުރުން، ދިފާޢީ ވަޒީފާތައް އިޖުތިމާޢީ މުއައްސަސާތަކުގެ މަސައްކަތްތަކާއި ފުރިހަމަކުރުމަށް މަޖިލީހުގެ އިޖުތިމާޢީ މުއައްސަސާތަކަށް ދަނގަޑި. އަދި މިގޮތުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީތަކާއި، މުސްތަޤްބަލު މުއައްސަސާތަކުގެ ގުޅުމާއި ކަންކަން ބެލުމަށް ރާއްޖެއަށް މުއައްސަސާތަކުން ފަރާތްތައް، އިސްލާހުކުރުން ޙައްޤުތައް ދަމަހައްޓާ އިޖުތިމާޢީ ޤާނޫނީ ފުރިހަމަކަމާއި ބަޖެޓާއި ގުޅިގެން ކޮމިޓީތަކުގައި ވިސްނުން، ގިނަ ކޮމިޓީތަކުގެ އެކުލަވާލުމާ ޒަމާނީ ނިޒާމަކުން ގިނަ ދުވަސްތަކުގެ ފައިސާގެ ޚަރަދުތަކާއި ކުރުމުގެ ކަންކަން މި ކޮމިޝަނުގެ ކަންބޮޑުވުންވެސް ފާހަގަކުރަމެވެ.

ރިޔާސީ އިންތިޚާބު ބޭއްވުމަށް ގޮސްފައިވާ މި ދަނޑިވަޅުގައި، އިންތިޚާބާ ގުޅުންހުރި މަސައްކަތްތަކުގެ އިތުރުން، އަންނަ ޖޫލައި މަހު ދައުރު ހަމަވުމަށް ގޮސްފައިވާ އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުންގެ މަޤާމަށް އައު މެންބަރަކު އައްޔަންކުރުމަށްފަހު މަޖިލީހަށް ފޮނުއްވާފައިވާކަން، ކޮމިޓީތަކާއި މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތައް އެންމެ ފުރިހަމައަށް ނުހިނގާ ހިސާބަށް ގޮސްފައިވުމަކީ އިންތިޚާބާ ގުޅުންހުރި ޝަކުވާ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމުގައި، އިލެކްޝަންސް ކޮމިޝަނުގެ ޝަކުވާ ބެލުމާ އަވަސްކުރުމަށް ގެނައުމަށްޓަކައި އަދުލުގެ ފުރުސަތު އޮތުމަކަށް ދަތިވާނެ.

އެހެންކަމުން، ޤާނޫނު ހަމަޖެހޭ ބާރު އޮތް ހަމައަކަށް މަޖިލީހުގެ މަސައްކަތްތައް އެންމެ ފުރިހަމައަށް ހިނގުމުން ގެންދެވުމަށް، އިންސާނީ ޙައްޤުތަކާ ގުޅުންހުރި ޤާނޫނީ ނިޒާމު އެކު ފުރިހަމައަށް ހިނގުމުގެ ފުރުސަތު ހަމަޖެހޭނެ ގޮތަށް މަސައްކަތްކުރެއްވުމަށް، މި ކޮމިޝަނުން ކަނޑައެޅިފައި ވާގޮތުގެ މަތިން.

4 ޛުލްޙިއްޖާ 1444

22 ޖޫން 2023